IZVJEŠĆE O RADU

JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE VARAŽDINSKE ŽUPANIJE ZA 2022. GODINU

IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU GODIŠNJEG PROGRAMA ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

- OPĆI DIO -

Klasa: 352-09/23-01/1
Urbroj: 2186-1-15-23-1

VARAŽDIN, 27. VELJAČE 2023. GODINE

I UVOD

- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije (u nastavku: Ustanova) je neprofitna organizacija osnovana s ciljem upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima Varaždinske županije. Sjedište Ustanove je u Varaždinu, Stanka Vraza 4;
- Ustanova je osnovana u lipnju 1999. godine temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 80/13, 15/18, 14/19) i Zakona o ustanovama ("Narodne novine" broj 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08), a njezin kontinuirani stručni rad je započeo početkom 2001. godine;
- Osnivač Ustanove je Varaždinska županija;
- Ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja Varaždinske županije u cilju zaštite i očuvanja izvornosti, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja;
- Ustanova ima zaposlenih 5 djelatnika: ravnateljicu, stručnu savjetnicu, stručnog suradnika, čuvara prirode i suradnicu na projektima, sve VSS;
- Ustanovom upravlja Upravno vijeće sastavljeno od pet članova, koje prema članku 21. *Odluke o osnivanju Ustanove* (“Službeni vjesnik Varaždinske županije” br. 5/07 – pročišćeni tekst, 48/09, 47/14, 83/20) podnosi godišnja izvješća o radu Županu;
- Prema članku 134. stavku 6. Zakona o zaštiti prirode Upravno vijeće dostavlja izvršnom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, kao i nadležnom Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, izvješće o ostvarivanju plana upravljanja i godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

II PROGRAM RADA ZA 2022. GODINU

1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A. ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

A.1. Zaštita i očuvanje spomenika parkovne arhitekture Arboretum Opeka
A.2. Zaštita i očuvanje Dravske park-šume u Varaždinu
A.3. Zaštita i očuvanje ostalih zaštićenih područja i prirodnih vrijednosti Varaždinske županije
A.4. Praćenje stanja (monitoring) vrsta i staništa
A.5. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i strogo zaštićenim vrstama
A.6. Priprema dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i strogo zaštićenim vrstama
A.7. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije

B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA

B.1. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode iz Programa održavanja u području zaštite od štetnog djelovanja voda
B.2. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente

C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRIJEDNOSTI

C.1. Očuvanje kulturne baštine i geobaštine špilje Vindija

D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA

D.1. Provođenje programa za posjetitelje u zaštićenim područjima

D.2. Organizacija XI. Tjedna botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka
D.3. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode
D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja
D.5. Postavljanje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže
D.6. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima i provedenim istraživanjim

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

E.1. Suradnja s lokalnom zajednicom u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja
E.2. Informiranje zainteresirane javnosti

F. RAZVOJ KAPACITETA JAVNE USTANOVE

F.1. Stručna edukacija djelatnika
F.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja
F.3. Jačanje kapaciteta JU

2. PROJEKTI

2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management
2.2. "Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through cross-sectoral cooperation" (akronim: LIFELINE MDD)
2.3. „Development and Protection of the Transboundary Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube“ (akronim: RIVERSIDE)
2.4. Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom NATURA 2000
2.5. Edukativno igralište u Dravskoj park-šumi u Varaždinu
2.6. Edukativno igralište u park-šumi Trakošćan
2.7. Poučna staza Ivanščica
2.8. Edukativno šetalište u Varaždinskim Toplicama
2.9. Odmorište u Dravskoj park-šumi u Varaždinu
2.10. Info-točka Gaveznica – Kameni vrh u Lepoglavi
2.11.Odmorište Hruškovec – Kalnik
2.12. Vilinska šetnica u park-šumi Trakošćan
2.13. Posjetiteljski centar „Gaveznica – Kameni vrh“

III IZVORI SREDSTAVA

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode, sredstva za rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvajaju se iz Proračuna Varaždinske županije, kao i iz drugih izvora (sredstva iz državnog proračuna, proračuna JLS-a, vlastitih prihoda, donacija, zaklada, pomoći i slično).

Tijekom 2022. godine za redovan rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvojena su sredstva iz Proračuna Varaždinske županije u iznosu od 1.416.648,36 kn.

Istovremeno, Ustanova je iz različitih drugih izvora (vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, pomoći EU za sufinanciranje projekata, ostale pomoći - Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja i sl.) dobila sredstva u iznosu od 1.610.754,24 kuna.

IV IZVRŠENJE PROGRAMA RADA

PROVEDENE AKTIVNOSTI I REALIZIRANI DIJELOVI PROGRAMA

1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

A.1. Zaštita i očuvanje spomenika parkovne arhitekture Arboretum Opeka

U cilju zaštite i održavanja postojećeg stanja nastavljeno je provođenje aktivnosti redovitog održavanja Arboretuma Opeka (u periodu od svibnja do studenog) putem dva vrtlarska djelatnika zaposlena ugovorom o djelu: košnja livadnih površina, orezivanje živice, uklanjanje suhih grana, održavanje puteva i staza, uklanjanje smeća i slično. Dodatno su provedene i aktivnosti uklanjanja suhih stabala uz građevinu Vrtlareva kuća, kao i aktivnosti na poboljšanju stanišnih uvjeta za jedinstveni primjerak goleme thuje (*Thuja gigantea*) u Arboretumu (aeracija tla). U cilju očuvanja genofonda pojedinih značajnih stabala, proizveden je klonski materijal za jedinstveni primjerak koprivolisne lipe (*Tilia urticifolia*) iz Arboretuma.

A.2. Zaštita i očuvanje Dravske park-šume u Varaždinu

Nastavljena je suradnja s Hrvatskim šumama vezana uz program gospodarenja Dravskom park-šumom u Varaždinu, a u cilju provođenja smjernica za zaštitu i očuvanje šumskih ekosustava. Poticano je rješavanje pitanja smeća, prometa, kao i provođenja redovitih aktivnosti zaštite i održavanja predmetnog zaštićenog područja (uklanjanje suhih stabala i suhih grana, sadnja autohtonih vrsta drveća u prorijeđene dijelove šume i slično). U JI dijelu šume uređena je zona dječjeg igrališta, a izrađen je i elaborat vizualne prosudbe i dijagnostičkog ispitivanja 105 stabala (uz državnu cestu), sa prijedlogom mjera sanacije.

A.3. Zaštita i očuvanje ostalih zaštićenih područja i prirodnih vrijednosti Varaždinske županije

Tijekom godine provedene su aktivnosti sanacije spomenika parkovne arhitekture - platane u Varaždinu (u suradnji sa Parkovma i Gradom Varaždinom), lipe u Bednji (orezivanje imele) i tise u Čalincu (poboljšanje stanišnih uvjeta metodom aeracije tla), kao i određivanja zdravstvenog stanja te sanacije spomenika prirode, botaničkog - skupine bijelih topola u Dravskoj park-šumi u Varaždinu. U cilju očuvanja genofonda pojedinih značajnih stabala, proizveden je klonski materijal za jedinstveni primjerak Beline lipe, zaštićeni spomenik prirode. Izrađena je projektna dokumentacija za obnovu spomenika parkovne arhitekture – Lječilišnog perivoja u Varaždinskim Toplicama, te provedene volonterske akcije uređenja obale rijeke Drave za gnježđenje ptica bregunica i presađivanja biljke kebrač (*Myricaria germanica*) sa šljunčare „Turnišče“ na dravski sprud nizvodno od Ormoškog jezera.

A.4. Praćenje stanja (monitoring) vrsta i staništa

Realizirane su sve planirane aktivnosti vezane uz inventarizaciju i praćenje stanja divljih i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže putem vanjskih suradnika: provedene su aktivnosti praćenja stanja kockavice (*Fritillaria meleagris*) u suradnji s osnovnim i srednjim školama s područja Varaždinske županije, provedeno je istraživanje vrste gorski potočar (*Cordulegaster heros*), kao i monitoring jadranske kozonoške (*Himantoglossum adriaticum*). Prikupljeni su podatci o gnijezdima bijele rode (*Ciconia ciconia*) na gospodarskim i drugim objektima te el. stupovima na području Varaždinske županije. Od strane čuvara prirode izvršena je provjera stanja skloništa šišmiša u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Petrijancu te dvorcu Šaulovec. U suradnji s Centrom izvrsnosti za biologiju Varaždinske županije realizirane su aktivnosti vezane uz zimsko prebrojavanje ptica močvarica na vodenim površinama Varaždinske županije (IWC).

A.5. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Putem redovitog obilaska zaštićenih područja osigurano je evidentiranje promjena i ažuriranje baze podataka o zaštićenim područjima Varaždinske županije. Negativne aktivnosti prijavljene su nadležnim inspekcijskim službama.

A.6. Priprema dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i strogo zaštićenim vrstama

Vezano uz izradu planova upravljanja za područja ekološke mreže NATURA 2000 u sklopu projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom NATURA 2000“, nastavljene su aktivnosti na izradi planova upravljanja za područje EM uz rijeku Dravu (PU 007), vršni dio Ivanščice (PU 075), vršni dio Ravne gore s pripadajućim zaštićenim područjima (spomenici prirode Spilja Vindija i Mačkova pećina) (PU 051), livade uz Bednju I-V i pripadajuće zaštićeno područje park-šume Trakošćan (PU 055) te livade kod Hudinčeca i Ljubeščica (PU 053). Odrađen je veliki broj planiranih internih i dioničkih radionica, donesen je Plan upravljanja područjima ekološke mreže Livade kod Hudinčeca i Ljubeščica (PU 053) te provedena javna rasprava za Plan upravljanja područjem ekološke mreže Vršni dio Ravne gore i spomenicima prirode Vindija i Mačkova pećina.

A.7. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima izdavanja rješenja/dopuštenja odn. uvjeta zaštite prirode za provođenje zahvata i radnji u zaštićenim područjima (u suradnji s županijskim upravnim odjelom za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša), kao i u postupcima davanja očitovanja u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA

B.1. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode iz Programa održavanja u području zaštite od štetnog djelovanja voda

Nastavljena je suradnja s Hrvatskim vodama po pitanju definiranja dodatnih uvjeta i mjera zaštite prirode za zahvate održavanja i uređenja vodotoka koji se planiraju u sklopu višegodišnjeg Programa održavanja u području od štetnog djelovanja voda za slivna područja u Varaždinskoj županiji (planirani su radovi za period 2022.-2024.). Izvršen je zajednički obilazak pojedinih lokacija na kojima su planirani radovi te su predloženi dodatni uvjeti i mjere zaštite prirode.

B.2. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima davanja očitovanja, stručnih mišljenja i prijedloga kod izrade prostornih planova JLS-a odnosno ostalih županijskih planskih dokumenata, strategija, izvješća, postupaka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, kao i kod pripreme i izrade planova, strategija, procjena i slično.

C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRIJEDNOSTI

Ustanova je prijavila projekt te od Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost dobila financijska sredstva za izradu projektne dokumentacije za zaštitu i unutrašnje uređenje Spilje Vindija. Također, na natječaj Ministarstva kulture prijavljen je projekt izrade studije – konzervatorskog elaborata koja bi trebala obuhvatiti prikupljanje, pregled i valorizaciju sve dostupne arhivske dokumentacije od početka istraživanja ovog geološkog i arheološkog lokaliteta.

D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA

D.1. Provođenje programa za posjetitelje u zaštićenim područjima

U sklopu info-točke Trakošćan organiziran je prihvat i informiranje posjetitelja o prirodnim vrijednostima područja (od svibnja do rujna, putem vanjske suradnice zaposlene temeljem ugovora o dijelu), a organizirane su i aktivnosti stručnog vodstva na području spomenika prirode „Gaveznica – Kameni vrh“ u Lepoglavi (u suradnji s udrugom „Lepoglavski ahat“, temeljem ugovora o pružanju usluga stručnog vodstva). Realizirane su i planirane aktivnosti vezane uz organizaciju terenske nastave u zaštićenim područjima (Dravska park-šuma u Varaždinu), te nastavljene aktivnosti vezane uz osmišljavanje različitih dodatnih edukativnih programa (organiziran je nacionalni trening za edukatore u sklopu programa tzv. Škole uz rijeku, izrađeni su didaktički materijali za edukaciju i interpretaciju), a izrađena je i aplikacija – vodič za Dravsku park-šumu u Varaždinu te nabavljena i popratna oprema (tableti, WR set).

D.2. Organizacija XI. Tjedna botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka

U suradnji sa Srednjom školom Arboretum Opeka, realizirane su planirane aktivnosti vezane uz organizaciju radionica i programa XI. Tjedna botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka.

D.3. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

U cilju podizanja razine svijesti javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti provedene su aktivnosti obilježavanja Dana planeta Zemlje i Dana zaštite prirode (objava prigodnih tekstova na web stranici Ustanove), kontinuirano informiranje javnosti o aktivnostima zaštite prirodnih vrijednosti Varaždinske županije (gostovanje u radio emisijama, članci na web portalima, distribucija raznih tiskanih promotivnih materijala i slično). Redovito je održavana i ažurirana web stranica Ustanove. Realizirane su i planirane aktivnosti vezane uz prijevod i tisak više projektnih materijala u sklopu projekta lifelineMDD.

D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja

Provedene su aktivnosti na održavanju postojeće posjetiteljske infrastrukture i informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima (park-šuma Trakošćan, Dravska park-šuma, SP Gaveznica – Kameni vrh, Arboretum Opeka). Održavani su putevi i staze unutar spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, Dravske park-šume i spomenika prirode – geološkog „Gaveznica – Kameni vrh“ u Lepoglavi.

D.5. Postavljanje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

U sklopu projekta uređenja edukativnog igrališta u Dravskoj park-šumi, realizirane su aktivnosti vezane uz postavljanje novih sadržaja za igru i edukaciju (edukativne table, edukativni set za igru i učenje, šumsko slušalo i sviralo i slično). Započela je izrada projektne dokumentacije za uređenje info-točke Arboretum Opeka u Vrtlarevoj kući, za što su Ustanovi odobrena financijska sredstva od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Izrađena je projektna dokumentacija za unutrašnje uređenje, opremanje i interpretaciju u Vrtlarevoj kući, te započela izrada projektne dokumentacije za Posjetiteljski centar Gaveznica – Kameni vrh u Lepoglavi, za što su Ustanovi također odobrena financijska sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

D.6. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima i provedenim istraživanjima

U sklopu projekta Riverside, pripremljen je sadržaj za tisak i tiskane su publikacije o istraživanim vrstama (ribe, vretenca, saproksilni kornjaši), kao i vodič za promatranje ptica uz Dravu u Varaždinskoj županiji. Također, ponovno je tiskana i publikacija vezana uz ptice uz Dravu, kao i deplijani za park-šumu Trakošćan i Arboretum Opeka.

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

E.1. Suradnja s lokalnom zajednicom u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja

Nastavljene su aktivnosti suradnje s lokalnom zajednicom te su poticane aktivnosti vezane uz obnovu i uređenje Dravske park-šume u Varaždinu, zaštitu i uređenje spomenika prirode - paleontološkog „Spilja Vindija“, održavanje i uređenje spomenika prirode - geološkog „Gaveznica - Kameni vrh“ u Lepoglavi, kao i aktivnosti vezane uz ostala zaštićena područja. U suradnji sa Općinom Donja Voća unaprijeđeno je stanje spomenika prirode, paleontološkog „Spilja Vindija“ (popravak zaštitne mreže, uspostavljanje redovitog tjednog nadzora, vođenje evidencije). Također je realizirana i aktivna suradnja s civilnim sektorom (Udruga Lepoglavski ahat, Speleološka udruga „Kraševski zviri“ i slično).

E.2. Informiranje zainteresirane javnosti

Nastavljene su aktivnosti vezane uz redovito informiranje zainteresirane javnosti (građana, novinara, županijskih vijećnika i slično) o pitanjima zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije te realizacije ostalih obveza koje proizlaze iz odredbi Zakona o pravu na pristup informacija.

F. RAZVOJ KAPACITETA I OMOGUĆAVANJE RADA JAVNE USTANOVE

G.1. Stručna edukacija djelatnika

Tijekom 2022. godine, djelatnici javne ustanove sudjelovali su na različitim radionicama, tečajevima ili događanjima, kao i studijskom putovanju u sklopu projekta RIVERSIDE.

G.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja

Redovito su obavljani poslovi uredskog poslovanja koji uključuju vođenje knjiga uredskog poslovanja, dopremu, otpremu i evidentiranje ulazne i izlazne pošte, prihvat računa i pripremu za plaćanje, vođenje evidencije o financijskim troškovima i slično.

G.3. Jačanje kapaciteta JU

Za potrebe realizacije pojedinih aktivnosti koje su planirane programom rada javne ustanove, angažirana su dva vrtlarska djelatnika za poslove održavanja spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, kao i vanjski izvođači radova uređenja/održavanja spomenika prirode – geološkog „Gaveznica – Kameni vrh“ u Lepoglavi i šumske čistine u sklopu poučne staze u Dravskoj park-šumi u Varaždinu. Angažirani su i suradnici za vođenje info-točke u park-šumi Trakošćan, kao i vođenje posjetitelja u spomeniku prirode, geološkom „Gaveznica – Kameni vrh“ u Lepoglavi (ugovori o djelu).

2. PROJEKTI

PROJEKTI KOJI SE TRENUTNO PROVODE:

2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management

JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je tijekom godine (kao jedan od partnera na projektu) sudjelovala u svim aktivnostima petogodišnjeg projekta Drava Life, za kojeg je odobren produžetak trajanja projekta. Redovito su održavane konstrukcije info-točaka, postavljene na lokacijama unutar regionalnog parka Mura-Drava.

2.2. "Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through cross-sectoral cooperation" (akronim: LIFELINE MDD)

Tijekom 2022. godine uspješno su realizirane sve planirane projektne aktivnosti JU Varaždinske županije, koje su obuhvaćale pripremu i tisak više projektnih publikacija, didaktičkih i promotivnih materijala, organizaciju nacionalnog treninga za edukatore u sklopu programa tzv. Škole uz rijeku, organizaciju volonterske akcije za uređenje dravske obale za gnježđenje ptica bregunica, međunarodnog susreta projektnih partnera i slično.

2.3. „Development and Protection of the Transboundary Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube“ (akronim: RIVERSIDE)

Tijekom 2022. godine uspješno su realizirane sve planirane projektne aktivnosti JU Varaždinske županije, koje su obuhvaćale pripremu i tisak više publikacija (brošura) o istraživanim vrstama (ribe, vretenca, saproksilni kornjaši), pripremu i tisak vodiča za promatranje ptica uz Dravu na području Varaždinske županije, kao i razvoj sustava multimedijske interpretacije prirodnih vrijednosti Dravske park-šume u Varaždinu (izrada multimedijskih aplikacija, nabava opreme).

2.4. RAZVOJ OKVIRA ZA UPRAVLJANJE EKOLOŠKOM MREŽOM NATURA 2000

Tijekom 2022. godine nastavljene su aktivnosti na izradi planova upravljanja za područje EM uz rijeku Dravu (PU 007), vršni dio Ivanščice (PU 075), vršni dio Ravne gore s pripadajućim zaštićenim područjima (spomenici prirode Spilja Vindija i Mačkova pećina) (PU 051), livade uz Bednju I-V i pripadajuće zaštićeno područje park-šume Trakošćan (PU 055) te livade kod Hudinčeca i Ljubeščica (PU 053). Odrađen je veliki broj planiranih internih i dioničkih radionica, donesen je Plan upravljanja područjima ekološke mreže Livade kod Hudinčeca i Ljubeščica (PU 053) te provedena javna rasprava za Plan upravljanja područjem ekološke mreže Vršni dio Ravne gore i spomenicima prirode Vindija i Mačkova pećina.

2.5. EDUKATIVNO IGRALIŠTE U DRAVSKOJ PARK-ŠUMI

Tijekom 2022. godine realizirane su sve planirane aktivnosti, koje su obuhvaćale obnovu i uređenje edukativnog šesterokutića za igru i edukaciju na dječjem igralištu u južnom dijelu šume,

kao i postavljanje dodatnih edukativnih kazala u cilju edukacije o šumi i šumskom ekosustavu. Također, u okviru ovog projekta provedena je i analiza zdravstvenog stanja spomenika prirode, botaničkog „Skupine stabala bijelih topola“, te uređen JI dio Dravske park-šume u Varaždinu (zona oko dječjeg igrališta).

2.6. EDUKATIVNO IGRALIŠTE U PARK-ŠUMI TRAKOŠĆAN

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.7. POUČNA STAZA IVANŠČICA

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.8. EDUKATIVNO ŠETALIŠTE U VARAŽDINSKIM TOPLICAMA

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.9. Zaštita i uređenje Spilje Vindija

Ustanova je tijekom 2022. godine prijavila projekt, temeljem kojeg su od Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobrena financijska sredstva u iznosu od 243.750,00 kuna za izradu projektne dokumentacije za zaštitu i unutrašnje uređenje Spilje Vindija. Pokrenute su aktivnosti vezane uz izradu projektnog zadatka za nabavu usluge projektiranja.

2.10. Posjetiteljski centar Gaveznica - Kameni vrh u Lepoglavi

Projekt je prijavljen na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, na Javni poziv za neposredno sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže (JP ZO 10/2021) te je odobreno 900.000,00 kuna za izradu projektne dokumentacije za izgradnju i uređenje posjetiteljskog centra "Gaveznica-Kameni vrh". Provedeni su postupci nabave, sklopljeni ugovori s odabranim projektantima te je izrada projektne dokumentacije u tijeku.

2.11. Info-točka Arboretum Opeka

Ustanova je tijekom 2022. godine prijavila projekt, temeljem kojeg su od Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobrena financijska sredstva u iznosu od 202.250,00 kuna za izradu projektne dokumentacije za uređenje info-točke u građevini Vrtlareva kuća, sa ciljem informiranja posjetitelja i interpretacije prirodnih vrijednosti područja. Provedeni su postupci nabave, sklopljeni ugovori s odabranim projektantima te je izrada projektne dokumentacije u tijeku.

<u>PRIJAVLJENI PROJEKTI ILI PROJEKTI U FAZI PRIJAVE:</u>

2.12. ODMORIŠTE U DRAVSKOJ PARK-ŠUMI U VARAŽDINU

Projekt je prijavljen na natječaj u okviru potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale

manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Projekt nije odobren, od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaprimljena je Obavijest o odbacivanju projekta zbog nedostatka financijskih sredstava.

2.13. INFO-TOČKA GAVEZNICA-KAMENI VRH U LEPOGLAVI

Projekt je prijavljen na natječaj u okviru potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Projekt nije odobren, od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaprimljena je Obavijest o odbacivanju projekta zbog nedostatka financijskih sredstava.

2.14. ODMORIŠTE HRUŠKOVEC – KALNIK

Projekt je prijavljen na natječaj u okviru potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Projekt nije odobren, od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaprimljena je Obavijest o odbacivanju projekta zbog nedostatka financijskih sredstava.

2.15. VILINSKA ŠETNICA U PARK-ŠUMI TRAKOŠĆAN

Projekt je prijavljen na natječaj u okviru potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Projekt nije odobren, od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaprimljena je Obavijest o odbacivanju projekta zbog nedostatka financijskih sredstava.

2.16. Izrada Studije – konzevatorskog elaborata za Spilju Vindija

Projekt je prijavljen na Natječaj Ministarstva kulture i medija za financiranje programa zaštite i očuvanja kopnene arheološke baštine u 2023. godini, te se očekuju rezultati natječaja. Projektom je planirana izrada studije – konzervatorskog elaborata, koja bi trebala obuhvatiti prikupljanje, pregled i valorizaciju sve dostupne arhivske dokumentacije od početka istraživanja ovog geološkog i arheološkog lokaliteta.

2.17. LIFE RESTORE for MDD

Projekt je od strane vodećeg partnera (WWF Austria) prijavljen na LIFE Program 2022., a Ustanova je jedan od 17 partnera na projektu. Projektne aktivnosti Ustanove uključuju utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih vrsta na području zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i monitoring u periodu od 5 godina, uz izradu pratećih promotivno-edukativnih materijala i sadržaja. Projektne aktivnosti Ustanove također uključuju i uspostavu te provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku, u općinama i gradovima s područja Regionalnog parka Mura-Drava. Rezultati natječaja očekuju se u drugoj polovici 2023. godine.

2.18. INTER ACT Green

Projekt je od strane vodećeg partnera (Grad Varaždin) prijavljen na EUI Call for Proposals in support to the New European Bauhaus demonstrators, a Ustanova je jedan od pet projektnih partnera. Projekt uključuje aktivnosti vezane uz obnovu i uređenje Dravske park-šume u Varaždinu, a rezultati natječaja očekuju se u drugoj polovici 2023. godine.

UČINCI REALIZIRANIH AKTIVNOSTI

B. Očuvanje i unapređenje postojećeg stanja zaštićenih lokaliteta;
C. Zaštita i sprečavanje daljnje degradacije zaštićenih područja;
D. Prikupljanje podataka o vrstama i staništima u područjima ekološke mreže NATURA 2000 u Varaždinskoj županiji;
E. Suradnja s lokalnom zajednicom, obrazovnim institucijama i civilnim sektorom;
F. Prezentacija zaštićenih područja (info-ploče, poučne staze);
G. Edukacija i senzibilizacija šire javnosti o potrebi zaštite prirode (publikacije, plakati, mediji);
H. Ostvarivanje pretpostavki za uključivanje pojedinih zaštićenih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

V OCJENA OSTVARENJA CILJEVA I SVRHE OSNIVANJA USTANOVE

- Osnivanjem Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije formirana je izdvojena institucija čiji je osnovni zadatak koordinacija svih aktivnosti vezanih uz zaštitu, održavanje i promicanje zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Varaždinske županije, kao i poticanje primjene zakonskih mogućnosti u zaštiti prirodne baštine. Svojim radom Ustanova kontinuirano ispunjava ciljeve i svrhu svog osnivanja, što je vidljivo iz svih aktivnosti koje provodi.
- Iako se u svom svakodnevnom radu susreće s brojnim problemima (poput ograničenih financijskih resursa, otežanog upravljanja lokalitetima koji su u privatnom vlasništvu, otežanog provođenja nadzora zbog ograničenih kadrovskih mogućnosti i slično), Ustanova svojim stručnim radom, redovitim obilaskom prirodnih područja i prikupljanjem podataka o zaštićenim područjima, vrstama i staništima kontinuirano doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti Varaždinske županije.
- Pokretanjem i realizacijom različitih aktivnosti i projekata vezanih uz uređenje i zaštitu pojedinih lokaliteta, Ustanova je i tijekom 2022. godine radila na unapređenju stanja pojedinih zaštićenih područja Varaždinske županije (Arboretum Opeka, Dravska park-šuma u Varaždinu, Gaveznica – Kameni vrh u Lepoglavi, Regionalni park Mura-Drava, Park-šuma Trakošćan, spomenik parkovne arhitekture - lječilišni perivoj u Varaždinskim Toplicama, Vršni dio Ivanščice, Spilja Vindija i drugo). Ujedno, kroz partnersku suradnju odn. pripremu projekata za daljnje financiranje od strane fondova EU, Ustanova je intenzivirala svoje aktivnosti vezane uz ostvarivanje mogućnosti za financiranje projekata zaštite prirode iz različitih drugih izvora.
- Kroz aktivnosti na izradi planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, Ustanova je radila na pripremi strateških, desetogodišnjih dokumenata u sklopu kojih se planiraju aktivnosti očuvanja ciljnih Natura vrsta i staništa, što je obaveza Republike Hrvatske prema Europskoj komisiji.
- Kroz izradu informativno-edukativnih ploča i drugih edukativnih sadržaja, Ustanova je radila na prezentaciji prirodnih vrijednosti Varaždinske županije (npr. uređenje edukativnog igrališta u Dravskoj park-šumi u Varaždinu, izrada vodiča – multimedijske aplikacije, tisak publikacija o istraživanim vrstama, vodič za promatranje ptica) te time doprinosila edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirode.
- Aktivnosti vezane uz uređenje i prezentaciju pojedinih zaštićenih lokaliteta i prirodnih područja također su doprinosile i u ostvarivanju pretpostavki za njihovo uključivanje u turističku ponudu Varaždinske županije.

VI OČITOVANJE UPRAVNOG VIJEĆA USTANOVE

Izvješće o radu Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije za 2022. godinu pokazuje da je Ustanova u potpunosti ostvarila planirani opseg aktivnosti iz okvira program rada te dala značajan doprinos u unapređenju, održavanju, zaštiti i promicanju zaštićenih područja Varaždinske županije. Za nastavak uspješnog rada Ustanove te ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Zakona o zaštiti prirode, neophodno je nastaviti raditi na povećanju i jačanju kapaciteta Ustanove, kao i daljnjem rješavanju pitanja osiguravanja primjerenog smještaja, odnosno uredskih prostorija Ustanove.

Tijekom 2023. godine, Ustanova će svoje aktivnosti usmjeriti prvenstveno na završetak izrade planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, a očekuje se i odobravanje te početak implementacije prijavljenih projekata. Također, nastaviti će se aktivnosti vezane uz daljnju pripremu i prijavu projekata za financiranje od strane fondova EU, na prikupljanju podataka o značajnim vrstama i staništima Varaždinske županije, kao i na edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti te stvaranju pretpostavki za uključivanje pojedinih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

Prirodno bogatstvo Varaždinske županije jedna je od njezinih temeljnih vrijednosti i jedan od resursa za njezin daljnji razvitak. Kroz definiciju održivog razvoja i uključivanje stručnjaka iz svih relevantnih područja potrebno je pronaći ravnotežu između gospodarskih potreba, zaštite prirode, okoliša i socijalnog napretka kako bi se očuvale prirodne i kulturne datosti naše još uvijek izuzetno biološki i krajobrazno bogate županije.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Zdenko Đuras, dipl.oec.